Uttalelse om prioritering av oppdatering av avlsprogrammer

Rådet vil innledningsvis takke for muligheten til å komme med innspill i et viktig arbeid som har stor betydning for hundevelferd, avlsarbeid og fremtidig utvikling innen ulike raser.

Rådet anerkjenner at det kan være krevende å prioritere mellom ulike avlsprogrammer, fordi flere hensyn må vurderes samtidig. Det vil ofte være nødvendig å vekte sykdommens alvorlighetsgrad opp mot antall rammede individer, samt hvilken betydning sykdom og eventuell behandling har for dyrenes livskvalitet.

Rådets uttalelse bygger på noen overordnede prinsipper, og understreker samtidig at arbeidet med å prioritere rekkefølge ikke må gå på bekostning av fremdrift og progresjon i det øvrige avlsarbeidet.

Et grunnleggende prinsipp er at hensynet til hundenes velferd skal være førende for prioriteringer i avlsarbeidet. NKK forholder seg til norsk lovgivning. Ved motstrid mellom norsk lov eller forskrifter og rasestandarder eller føringer fra rasens hjemland, skal norsk lov og forskrifter følges.

Slik rådet ser det, innebærer dette å følge De fem friheter, som er anerkjente internasjonale normer for god dyrevelferd, og innebærer frihet fra 1) sult/tørst, 2) ubehag, 3) smerte/sykdom, 4) frykt/stress og 5) frihet til å utøve normal atferd. I tillegg slutter rådet seg til NMBU sin definisjon av dyrevelferd, som fastholder at dyrevelferd også omfatter et individs subjektive opplevelse av sin mentale og fysiske tilstand, basert på dets evne til å mestre miljøet det lever. Vi henviser også til Den norske veterinærforening og NMBUs etiske erklæring om avl på hund og katt.

Disse prinsippene innebærer at man alltid skal fokusere på helse og evne til å utøve normal artsadferd fremfor menneskelige preferanser om eksteriør. Hvilke raser som har høy offentlig synlighet og stor aktivitet, skal ikke vektes.

Rådet mener de følgende kriteriene bør legges til grunn for vurderingene av prioritering av raser:

1. Førsteprioritet
    a. Høy grad/forekomst i rasen av tidlig død og/eller alvorlig sykdom
    b. Høy grad/forekomst i rasen av mental og fysisk lidelse og manglende evne til å utøve naturlig adferd.
    c. Store populasjoner der mange av individene er middels eller sterkt plaget.

2. Andreprioritet
    a. Høy grad/forekomst i rasen av kroniske plager

3. Tredjeprioritet
    a. Favner alle raser som faller utenfor kategori 1 og 2.
    b. Raser med små populasjoner hvor hoveddelen av avlsdyr importeres.

Øvrige innspill

Rådet mener at NKK bør ha som mål å tilegne seg den til enhver tid oppdaterte forskning og testmuligheter og implementere dette i avlsprogrammene, samt utvikle og følge opp systemer som sørger for ønsket progresjon i avlsarbeidet. Rådet anser det som viktig at denne prosessen er transparent og åpen, med tilgang på data for flest mulig. Dette innebærer at arbeidet med å oppdatere avlsprogrammer, også vil fortsette etter denne runden.

Samhandling med raseklubber, hundeeiere og oppdrettere er viktig også i fremtidig arbeid med utviklingen av avlsprogrammer.

Vi oppfordrer til at alle hunder som skal brukes til avl gjennomgår en obligatorisk generell helsesjekk i tillegg til at den testes for alle kjente disponerte sykdommer. Denne informasjonen bør tilgjengeliggjøres for potensielle hundekjøpere (eller offentlig). I tillegg bør genetisk disposisjon være minst like førende som enkeltindividets helse.

Raser hvor det norske avlsarbeid har vesentlig innflytelse på rasen skal prioriteres fremfor raser som i større grad er påvirket av avlsarbeid i andre land gjennom import eller bruk av utenlandske avlsdyr. Import av nye avlsdyr skal understøtte formål og krav i avlsprogrammer.

Bruk av teknologiske hjelpemidler vil bidra til mer standardiserte og mer effektive prosesser som gjør det enklere å ta gode valg for brukeren av avlsprogrammene (NKK, raseklubb, oppdretter og hundeeier).

Det påpekes at helsetester kan være falsk trygghet (kommersialisering av helse). Forsiktighetsprinsippet bør legges til grunn også i helsetesting. Testene skal være hensiktsmessig i avlsarbeid, og testene skal være relatert til reelle helseutfordringer på rasen. Det påpekes at mental helse inkluderes i dette.